

Sygn. akt I ACa 676/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 czerwca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Bogdan Świerczakowski

Sędziowie: SA Katarzyna Polańska - Farion

SO del. Anna Hrycaj (spr.)

Protokolant: sekretarz sądowy Sławomir Mzyk

po rozpoznaniu w dniu 29 czerwca 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

przeciwko K. K. (1) i K. K. (2)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie

z dnia 4 grudnia 2015 r., sygn. akt II C 937/14

I. oddala apelację;

II. zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. solidarnie na rzecz K. K. (1) i K. K. (2) kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Anna Hrycaj Bogdan Świerczakowski Katarzyna Polańska-Farion

Sygn. akt I ACa 676/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 18 października 2013 roku powódka – (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. wniosła o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym, by pozwani K. K. (1) i K. K. (2) zapłacili solidarnie na rzecz powódki kwotę 109.560,43 zł z dwóch weksli wraz z ustawowymi odsetkami od 10 sierpnia 2013 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów postępowania.

W dniu 13 listopada 2013 roku Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie, Wydział II Cywilny, wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, w którym nakazał pozwanym K. K. (1) i K. K. (2), aby zapłacili solidarnie na rzecz powódki kwotę 109 560,43 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 10 sierpnia 2013 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 1.370 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

W ustawowym terminie pozwani złożyli zarzuty od nakazu zapłaty, domagając się uchylenia nakazu zapłaty w całości i oddalenia powództwa oraz zasądzenia od powoda na ich rzecz kosztów postępowania.

Wyrokiem z 4 grudnia 2015 r. Sąd Okręgowy:

I. utrzymał w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 13 listopada 2013 roku, sygn. II Nc 378/13, w części zasądzonej od pozwanych K. K. (1) i K. K. (2) solidarnie na rzecz powódki (...) sp. z o.o. w W. kwotę 26 296,91 zł (dwadzieścia sześć tysięcy dwieście dziewięćdziesiąt sześć złotych dziewięćdziesiąt jeden groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 10 sierpnia 2013 roku do dnia zapłaty;

II. uchylił nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 13 listopada 2013 roku, sygn. II Nc 378/13, w części zasądzonej kwotę 1063,52 zł (jeden tysiąc sześćdziesiąt trzy złote pięćdziesiąt dwa grosze) i umorzył postępowanie o zapłatę tej kwoty;

III. uchylił nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 13 listopada 2013 roku, sygn. II Nc 378/13, w części zasądzonej kwotę 82 200zł (osiemdziesiąt dwa tysiące dwieście złotych) i oddalił powództwo o zapłatę tej kwoty;

IV. zasądził od powódki (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz pozwanych K. K. (1) i K. K. (2) kwotę 1841 zł (jeden tysiąc osiemset czterdzieści jeden złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

V. nakazał pobrać od powódki (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie kwotę 4771 zł (cztery tysiące siedemset siedemdziesiąt jeden złotych) tytułem części nieuiszczonych kosztów sądowych i wydatków.

Podstawą rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego były następujące ustalenia faktyczne:

W dniu 16 grudnia 2011 roku (...) sp. z o.o. z siedzibą w W., jako finansujący i K. K. (1), prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą (...), jako korzystający, zawarli dwie umowy leasingu o numerach (...). Przedmiotem umowy leasingu nr (...) było fabrycznie nowe urządzenie (...) o wartości początkowej 120000 zł. Przedmiotem umowy leasingu nr (...) było zaś nowe urządzenie (...) o wartości początkowej 80 000 zł.

Jako zabezpieczenie roszczeń wynikających z umów leasingu (...) sp. z o.o. i K. K. (1) przewidziały weksle in blanco z wystawienia korzystającego na zlecenie finansującego poręczone przez K. K. (2). Porozumienia wekslowe stanowiły załącznik do w/w umów leasingu i przewidziano w nich m.in., iż (...) sp. z o.o. będzie uprawniona do uzupełnienia treści weksła poprzez wpisanie na wekslu miejsca wystawienia, daty wystawienia, remitenta, miejsca i terminu płatności oraz sumy wekslowej w wysokości pokrywającej całość roszczenia pieniężnego finansującego do korzystającego z tytułu nie wywiązywania się korzystającego z zobowiązań wynikających z umowy.

K. K. (1) zwróciła się w październiku 2012 roku do powodowej spółki o rozwiązanie umów leasingu i rozliczenie poczynionych przez nią wpłat. Równoległe pozwana prowadziła rozmowy z dostawcą wyleasingowanych urządzeń o możliwości ich odkupienia przez tę firmę od (...) sp. z o.o., informując (...) sp. z o.o. o tym iż firma (...) S.A. jest zainteresowana odkupieniem urządzeń. W lutym 2013 roku na zlecenie pozwanej rzeczoznawca majątkowy sporządził wycenę urządzeń, będących przedmiotem umów leasingu, określając wartość urządzenia Z. na kwotę 92 500 zł i urządzenia L. na kwotę 61 500 zł.

Pismami z dnia 10 czerwca 2013 roku (...) sp. z o.o. wypowiedziała K. K. (1) umowy leasingu nr (...), wzywając do zwrotu przedmiotu leasingu. Do przekazania urządzenia Z. i lasera L. doszło w dniu 1 lipca 2013 roku, natomiast 30 lipca 2013 roku pozwana przesłała brakujące do urządzenia L. przedmioty w postaci okularów i przepaski.

W dniu 11 lipca 2013 roku powodowa spółka dokonała rozliczenia umowy leasingu nr (...), określając swoją wierzytelność wobec K. K. (1) na kwotę 98 046,43 zł. W jej skład wchodziły: należności zafakturowane a niezapłacone na dzień wystawienia noty w kwocie 10 669,37 zł, odsetki od wymagalnych należności w kwocie 725,60 zł, wartość szacunkowa przedmiotu leasingu w kwocie 1200zł, suma przewidzianych w umowie a niezapłaconych rat

pomniejszonych o dyskonto w kwocie 84 951,46zł i koszty windykacji w kwocie 500 zł. Tego samego dnia powodowa spółka dokonała rozliczenia umowy leasingu nr (...), określając swoją wierzytelność wobec K. K. (1) na kwotę 65 314 zł. W jej skład wchodziły: należności zafakturowane a niezapłacone na dzień wystawienia noty w kwocie 6905,61 zł, odsetki od wymagalnych należności w kwocie 474,08 zł, wartość szacunkowa przedmiotu leasingu w kwocie 800 zł, suma przewidzianych w umowie a niezapłaconych rat pomniejszonych o dyskonto w kwocie 56 634,31 zł i koszty windykacji w kwocie 500 zł.

Jednocześnie(...) sp. z o.o. zleciła firmie (...) sp. z o.o. wycenę odzyskanych przedmiotów leasingu i w lipcu 2013 roku urządzenie Z. zostało wycenione na kwotę 31 300 zł netto, zaś urządzenie L. na kwotę 26 000 zł netto. K. K. (2) przekazał przedstawicielowi firmy (...) sporządzoną na zlecenie pozwanej w lutym 2013 roku wycenę tych urządzeń, zwracając uwagę na rozbieżności wyników wyceny zleconej przez pozwaną i przez powódkę.

W sierpniu 2013 roku (...) sp. z o.o. umieściła na prowadzonej przez siebie stronie internetowej (...) oferty sprzedaży urządzenia Z. i lasera kosmetycznego L. po cenie wskazanej w wycenie dokonanej na jej zlecenie przez (...) sp. z o.o.

23 sierpnia 2013 roku (...) sp. z o.o. sprzedała urządzenie Z. za kwotę 29 151 zł brutto (23 700 zł netto) oraz urządzenie L. za kwotę 37 023 zł brutto (30 100 zł netto).

Rzeczywista rynkowa wartość sprzętu będącego przedmiotem umów leasingu w lipcu 2013 roku, przy tzw. sprzedaży wymuszonej, wynosiła: urządzenie Z. - 64 000 zł netto, urządzenie(...)- 72 000 zł netto.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Okręgowy uznał, że zarzuty pozwanych co do wypełnienia przez powódkę weksli in blanco zabezpieczających wierzytelności z w/w umów leasingu niezgodnie z porozumieniem wekslowym okazały się w znacznej części uzasadnione. Sąd zważył, że z ustaleń zamieszczonych w §3 porozumień wekslowych wynika, iż powódka była uprawniona do uzupełnienia otrzymanych weksli in blanco m.in. poprzez wpisanie jako sumy wekslowej kwoty pokrywającej całość roszczenia pieniężnego (...) sp. z o.o. do K. K. (1) z tytułu nieterminowego wywiązywania się z zobowiązań wynikających z umowy leasingu. Dalej Sąd zaznaczył, że strony w umowie leasingu przewidziały, iż po wypowiedzeniu umowy korzystający zobowiązany miał być do zwrotu przedmiotu leasingu i poniesienia kosztów jego zwrotu oraz do zapłaty na rzecz powódki 1) wszystkich wymagalnych, a niezapłaconych należności wraz z odsetkami, 2) wszystkich przewidzianych w umowie, a niezapłaconych rat leasingowych, pomniejszonych o dyskonto (w wysokości stopy oprocentowania z dnia wypowiedzenia z tytułu ich zapłaty przed terminem wynikającym z harmonogramu spłaty należności) i o cenę sprzedaży przedmiotu leasingu bez podatku VAT (w razie sprzedania przedmiotu leasingu przez (...) sp. z o.o.), 3) szacunkowej wartości przedmiotu leasingu, 4) kosztów odzyskania przedmiotu leasingu (w szczególności kosztów obsługi prawnej, kosztów opłat sądowych oraz kosztów windykacji), 5) wszelkich kwot wymaganych od korzystającego na podstawie umowy bądź przepisów prawa, powiększonych o podatek VAT. W ocenie Sądu Okręgowego cytowane uregulowanie umowne, przewidujące jedynie możliwość pomniejszenia zobowiązań korzystającego, o ile finansujący sprzeda ów przedmiot i to o uzyskaną przez finansującego cenę sprzedaży bez podatku VAT, jest sprzeczne z art. 709¹⁵ k.c. i prowadzi do nieuzasadnionego wzbogacenia powodowej spółki, ponieważ umożliwia powodowej spółce odzyskanie od korzystającego przedmiotu leasingu o określonej wartości, zbycie go po zaniżonej cenie i żądanie od korzystającego zapłaty różnicy między rzeczywistą wartością tego przedmiotu a uzyskaną ceną. Sąd Okręgowy wskazał, że istotne w sprawie było to, że powodowa spółka otrzymała od pozwanej urządzenia kosmetyczne będące przedmiotem w/w umów leasingu już w dniu 1 lipca 2013 roku. Sąd Okręgowy poparł pogląd wyrażony w orzecznictwie, iż już sam zwrot na rzecz leasingodawcy przedmiotów leasingu obliguje go do pomniejszenia należności korzystającego z tytułu niezapłaconych rat leasingowych o wartość odzyskanego przez finansującego przedmiotu leasingu. Sąd zaznaczył, że w rozpoznawanej sprawie powódka jako leasingodawca zbyła odzyskane przedmioty i domagała się zapłaty jedynie części należności wekslowych, pomniejszając je o cenę netto sprzedanych przedmiotów leasingu (w przypadku weksla wystawionego na kwotę 98046,43zł - o kwotę 23700zł, zaś w przypadku weksla wystawionego na kwotę 65 314zł - o kwotę 30100zł). Sąd zaznaczył, że (...) sp. z o.o. sprzedała urządzenie Z. za kwotę 23 700zł netto oraz urządzenie L. za kwotę 30 100zł netto, podczas gdy ustalona w oparciu o opinię biegłego wartość rynkowa tych urządzeń w dacie ich sprzedaży z uwzględnieniem obniżki spowodowanej tzw. sprzedażą wymuszoną

wynosiła, odpowiednio, 64 000 zł netto i 72 000 zł netto. W konsekwencji tego, Sąd Okręgowy uznał, że przy tak istotnych rozbieżnościach między uzyskaną przez powódkę ceną sprzedaży, a określoną przez biegłego ceną sprzedaży wymuszonej, obowiązkiem powodowej spółki było wykazanie, iż przy dochowaniu należytej staranności nie mogła uzyskać wyższej ceny, odpowiadającej rynkowej wartości sprzedawanych przedmiotów. Zdaniem Sądu Okręgowego powódka, w określonym terminie, nie zaoferowała na tę okoliczność żadnego dowodu, a z samego faktu dojścia do skutku transakcji po określonej cenie Sąd nie mógł wnosić, iż gdyby cena ofertowa ich sprzedaży była wyższa nie znalazłby się chętny do ich zakupu. Wobec powyższego Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że powódka była zobligowana do pomniejszenia należności K. K. (1) z tytułu niezapłaconych rat leasingowych o wartość odzyskanych przedmiotów leasingu, stanowiącą równowartość ustalonej przez biegłego ceny sprzedaży wymuszonej. W konsekwencji, Sąd uznał iż w dacie uzupełnienia weksli in blanco zobowiązania pozwanej z tytułu umowy leasingu nr (...) wynosiły mniej niż twierdziła powódka, co oznacza iż sporne weksle zostały częściowo uzupełnione niezgodnie z porozumieniem wekslowym. Sąd Okręgowy skonstatował więc, że skoro pierwotnie powódka domagała się zapłaty z obu weksli kwoty 109 560,43 zł, stanowiącej sumę kwot na jaką uzupełniono weksle (163 360,43 zł) pomniejszoną o sumę należności netto uzyskanych ze sprzedaży przedmiotów leasingu (53 800zł), a różnica między wartością rynkową przedmiotów leasingu przy sprzedaży wymuszonej a uzyskaną przez powódkę ceną wynosiła 82 200 zł, to w części dotyczącej żądania zasądzenia kwoty 82 200 zł powództwo było niezasadne. Obligowało to Sąd do uchylenia nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym w omawianym zakresie i oddalenia powództwa, o czym orzeczono w pkt III sentencji wyroku.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniosła strona powodowa zaskarżając wyrok w części, tj. w zakresie pkt III, IV i V, zarzucając temu orzeczeniu zarówno naruszenie prawa materialnego jak i naruszenie przepisów postępowania, tj.:

a) art. 709¹⁵ k.c. poprzez jego błędną wykładnię a przez to przyjęcie, że korzyścią wynikającą z wcześniejszego rozwiązania łączącej strony umowy leasingu jest wartość przedmiotu leasingu z dnia jego zwrotu stronie powodowej, podczas gdy korzyścią tą jest cena netto uzyskana ze sprzedaży przedmiotów leasingu przez Powoda;

b) art. 709¹⁵ k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. w zw. z art. 361 § 2 k.c. poprzez błędną wykładnię, a przez to przyjęcie, że pkt. 12.4 OWUL, który przewiduje pomniejszenie należności korzystającego o cenę uzyskaną ze sprzedaży przedmiotu leasingu bez podatku VAT, jest sprzeczny z zasadą wyrażoną w art. 709¹⁵ k.c., podczas gdy art. 709¹⁵ k.c., nie ma charakteru bezwzględnie obowiązującego, a w związku z tym strony mogły inaczej uregulować odpowiedzialność odszkodowawczą Pozwanych w przypadku wcześniejszego rozwiązania umowy leasingu, wprowadzając w ramach swobody umów uprawnienie strony powodowej do obniżenia należności Pozwanych o cenę netto uzyskaną ze sprzedaży przedmiotów leasingu;

c) art. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r., prawo wekslowe poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, iż dwa weksle in blanco zostały częściowo uzupełnione niezgodnie z porozumieniem wekslowym, pomimo okoliczności, iż Powód pomniejszył należność Pozwanych zgodnie z art. 709¹⁵ k.c. w zw. z pkt. 12.4 OWUL, tym samym wypełnił dane weksle zgodnie z § 3 porozumienia wekslowego;

d) art. 227 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 k.p.c. polegające na oddaleniu wniosków dowodowych Powoda zawartych w piśmie z dnia 4 sierpnia 2015 r. w postaci raportów sprzedaży, pomimo, okoliczności, że dowody te zostały powołane na okoliczność istotną dla danej sprawy, a mianowicie wykazywały, iż Powód sprzedał dane przedmioty leasingu po cenie najwyższej z oferowanych przez potencjalnych nabywców, a w związku z tym Powód dochował należytej staranności podczas dokonywania sprzedaży danych przedmiotów;

e) art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. polegające na braku wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego a przez to dokonanie błędnego stwierdzenia, że strona Powodowa nie zaoferowała dowodu na okoliczność wykazania, iż nie mogła przedmioty leasingu sprzedać po cenie wskazanej przez biegłego sądowego, pomimo okoliczności, iż Powód do odpowiedzi na zarzuty załączył dwie wyceny, a następnie do pisma z dnia 4 sierpnia 2015 r. w odpowiedzi na przedstawioną opinię biegłego sądowego, załączył raporty sprzedaży, z których wynika, iż Powód sprzedał przedmioty

po cenie najwyższej z oferowanych przez potencjalnych nabywców, który to dowód w postaci raportów sprzedaży został następnie postanowieniem Sądu oddalony;

f) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i uznanie opinii biegłego sądowego dotyczącej wartości przedmiotu leasingu w dniu jego przejścia przez stronę powodową za wiarygodną i mogącą stanowić podstawę rozstrzygnięcia w sprawie, podczas gdy opinia ta nie miała znaczenia dla przedmiotowego postępowania, gdyż Powód zgodnie z podpisanymi i zaakceptowanymi przez Pozwaną ad.l warunkami OWUL, pkt. 12.4 mógł pomniejszyć należność Pozwanych wyłącznie o cenę netto uzyskaną ze sprzedaży przedmiotów leasingu a nie o ich wartość;

g) art. 233 k.p.c. poprzez sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału jak również przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, oraz brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego polegający na przyjęciu, że działanie Powódki polegające na pomniejszeniu należności Pozwanych wyłącznie o cenę netto uzyskaną ze sprzedaży przedmiotów leasingu prowadzi do nieuzasadnionego wzbogacenia powodowej spółki, pomimo okoliczności, iż Powódka nie czerpie żadnych korzyści z odzyskanego przedmiotu, gdyż przedmioty te miały służyć korzystającemu, dla Powoda odzyskanie przedmiotów nie jest korzyścią, korzyścią jest wyłącznie cena uzyskana z ewentualnej sprzedaży przedmiotów leasingu.

Wobec tak postawionych zarzutów powódka wnosila o zmianę zaskarżonego wyroku częściowo poprzez:

a) utrzymanie w mocy nakazu zapłaty z dnia 13 listopada 2013 r., wydanego przez Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie, sygn. akt II Nc 378/13 także w zakresie kwoty 82.200 zł wraz z odsetkami w wysokości ustawowej liczonymi od dnia 10 sierpnia 2013 r. do dnia zapłaty;

b) zasądzenie solidarnie od Pozwanych na rzecz Powoda kosztów postępowania sądowego za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych;

c) zmianę pkt. V wyroku w ten sposób, iż nakazuje pobrać od Pozwanych na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie kwotę 4771 zł tytułem części nieuiszczonych kosztów sądowych i wydatków.

W odpowiedzi na apelację pozwani wnieśli o oddalenie apelacji i o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanych kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu odwoławczym według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył co następuje:

Apelacja powoda nie zasługiwała na uwzględnienie gdyż nie zawierała żadnych argumentów, które mogłyby podważyć prawidłowe rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji. W ocenie Sądu drugiej instancji, Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, dlatego też Sąd Apelacyjny ustalenia te przyjmuje za własne, czyniąc je podstawą rozstrzygnięcia.

Dokonana przez Sąd Okręgowy ocena materiału dowodowego nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów. Z zebranego w sprawie materiału Sąd Okręgowy wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym.

Odnosząc się kolejno do przedstawionych wyżej zarzutów apelacji Sąd Apelacyjny poczynił przedstawione niżej rozważania:

1) w odniesieniu do wskazanego wyżej w pkt a) i b) zarzutu naruszenia art. 709(15) k.c. poprzez jego błędną wykładnię oraz przyjęcie, że przepis ten ma charakter bezwzględnie obowiązujący:

Sąd Apelacyjny zważył, że zarzut ten co do zasady jest słuszny, ale okoliczność ta z przyczyn powołanych w dalszej części uzasadnienia nie może stanowić podstawy uwzględnienia apelacji. W szczególności, Sąd Apelacyjny nie podzielił stanowiska Sądu Okręgowego wyrażonego w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku jakoby „sam zwrot na rzecz

leasingodawcy przedmiotu leasingu obliguje go do pomniejszenia należności korzystającego z tytułu niezapłaconych rat leasingowych o wartość odzyskanego przez finansującego przedmiotu leasingu” (str. 9 uzasadnienia). Sąd Apelacyjny podziela w tym zakresie pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28.10.2016r. (I CSK 649/15), zgodnie z którym korzyścią uzyskaną przez finansującego, o której mowa w art. 709[15] k.c., nie jest wartość przedmiotu leasingu z chwili jego zwrotu, lecz co do zasady wartość, którą finansujący uzyskał w chwili sprzedaży przedmiotu leasingu. Nie oznacza to jednak, że bez znaczenia jest okoliczność, w jakim czasie od chwili zwrotu rzeczy finansujący zawarł umowę sprzedaży rzeczy będącej wcześniej przedmiotem leasingu. Znaczny upływ czasu od chwili zwrotu przedmiotu leasingu do chwili jego sprzedaży w zależności od rodzaju rzeczy będącej przedmiotem leasingu, może w sposób oczywisty wpłynąć na jego wartość, a w konsekwencji także na możliwą do uzyskania cenę. Źródłem ceny (korzyści) jest tu wprawdzie umowa sprzedaży, jednakże umowa ta stanowi konsekwencję wcześniejszego rozwiązania umowy leasingu i zarazem wykonanie przyjętego przez leasingodawcę kontraktowego obowiązku sprzedaży przedmiotu leasingu po wykonaniu uprawnienia do rozwiązania umowy, przewidzianego w art. 709[15] k.c.

Odnosząc się do analizowanego zarzutu apelacji Sąd Apelacyjny zważył, że zgodnie z art. 709(15) k.c., w razie wypowiedzenia przez finansującego umowy leasingu na skutek okoliczności, za które korzystający ponosi odpowiedzialność, finansujący może żądać od korzystającego natychmiastowego zapłacenia wszystkich przewidzianych w umowie a niezapłaconych rat, pomniejszonych o korzyści, jakie finansujący uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem i rozwiązania umowy leasingu. W orzecnictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że przewidziana w tym przepisie odpowiedzialność korzystającego wobec finansującego ma charakter odpowiedzialności odszkodowawczej. Zgodnie z ogólnym założeniem odpowiedzialności odszkodowawczej, odszkodowanie ma przywrócić stan, jaki istniałby, gdyby nie doszło do zdarzenia wyrządzającego szkodę. Finansujący może więc po rozwiązaniu umowy leasingu dochodzić odszkodowania w celu przywrócenia położenia, w jakim znajdowałby się, gdyby korzystający należycie wykonał swoje zobowiązanie. Ze względu na to, że odszkodowanie nie może przewyższać uszczerbku w majątku poszkodowanego, należne finansującemu odszkodowanie podlega pomniejszeniu - zgodnie z zasadą *compensatio lucri cum damno* - o uzyskane przez niego korzyści. Ogólnie rzecz ujmując, chodzi o rozliczenie korzyści finansującego z rozwiązania umowy leasingu w postaci zysków wynikających z odzyskania rzeczy będącej przedmiotem umowy leasingu i zadysponowania nią przez sprzedaż, oddanie do odpłatnego używania lub korzystania. W razie sprzedaży rzeczy będącej przedmiotem leasingu, korzyść leasingodawcy, jak już wyżej wskazano, wyznacza cena uzyskana ze sprzedaży (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2008 r., I CSK 354/07, OSNC-ZD, nr D, poz. 116, z dnia 28 stycznia 2010 r., I CSK 216/09, nie publ., z dnia 14 lipca 2010 r., V CSK 4/10, OSNC 2011, Nr 3, poz. 29, z dnia 9 września 2010 r., I CSK 641/09, OSNC-ZD 2011, nr B, poz. 35, z dnia 26 października 2011 r., I CSK 715/10, nie publ., z dnia 13 stycznia 2012 r., I CSK 176/11, nie publ., z dnia 12 grudnia 2013 r., V CSK 566/12, OSNC 2014, Nr 10, poz. 102, oraz z dnia 18 lutego 2015 r., I CSK 64/14, OSNC-ZD 2016, Nr 3, poz. 38, nadto postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2010 r., III CZP 7/10, nie publ.). Dla rozumienia pojęcia „korzyści” uzyskanej przez finansującego wskutek zwrotu rzeczy nie może być obojętny fakt, że finansujący z założenia nie nabywa rzeczy dla siebie ale w celu oddawania ich w leasing. Rzecz, której leasingodawca nie oddaje w leasing jest sprzedawana. Wówczas korzyścią jest cena uzyskana ze sprzedaży.

W ramach swobody umów strony w umowie leasingu (wzorcem umownym, art. 384 k.c.) mogą uściślić sposób uwzględnienia korzyści uzyskanej przez finansującego w razie wypowiedzenia przez finansującego umowy leasingu z przyczyn leżących po stronie leasingobiorcy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2013 r., V CSK 566/12), w szczególności przez przyjęcie, że wartość korzyści uzyskanej przez finansującego nie wyznacza cena uzyskana przez finansującego ze sprzedaży rzeczy będącej przedmiotem leasingu, lecz jej obiektywna wartość w chwili jej zwrotu finansującemu przez korzystającego. Umowa leasingu może także uszczegóławiać procedurę sprzedaży rzeczy będącej przedmiotem leasingu przez finansującego.

Z ustaleń dokonanych w sprawie wynika, że finansujący - zgodnie z pkt 12.4 OWUL (k. 192) - miał rozliczyć korzyść uzyskaną ze sprzedaży przedmiotu leasingu. Zgodnie z tym punktem suma należności leasingowych i szacunkowej wartości przedmiotu leasingu, do zapłaty których zobowiązany był leasingobiorca miała zostać pomniejszona o cenę

sprzedaży przedmiotu leasingu bez podatku VAT. Wartość przedmiotu leasingu miała stanowić podstawę rozliczeń stron tylko wówczas, gdyby finansujący zawarł kolejną umowę leasingu obejmującą rzecz będącą przedmiotem umowy leasingu zawartej pomiędzy stronami. W takim przypadku za podstawę rozliczeń należało przyjąć wartość początkową tej rzeczy przyjętą w kolejnej umowie leasingu.

2) odnosząc się do zawartych w pkt d-g zarzutów, których istota sprowadzała się do braku wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów oraz sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału poprzez przyjęcie, że powód winien pomniejszyć opłaty, do zapłaty których byli zobowiązani pozwani o wartość przedmiotów leasingu a nie o cenę uzyskaną z ich sprzedaży:

Sąd Apelacyjny podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 12 grudnia 2013 r., (V CSK 566/12), zgodnie z którym źródłem ceny (korzyści) jest wprawdzie umowa sprzedaży, jednakże umowa ta stanowi konsekwencję wcześniejszego rozwiązania umowy leasingu i zarazem wykonanie przyjętego przez leasingodawcę kontraktowego obowiązku sprzedaży przedmiotu leasingu po wykonaniu uprawnienia do rozwiązania umowy, przewidzianego w art. 709(15) k.c. Konieczne jest więc dokonanie oceny prawidłowości wykonania tego obowiązku. Ocena prawidłowości wykonania tego obowiązku w odniesieniu do powódki powinna przy tym być dokonana z uwzględnieniem wzorca staranności przewidzianego w art. 355 § 2 k.c. Należy przyjąć, że w razie ustalenia nienależytej staranności finansującego w podjęciu czynności zmierzających do sprzedaży rzeczy będącej przedmiotem leasingu rozliczeniu - w ramach korzyści o których mowa w art. 709(15) k.c. - nie będzie podlegała cena uzyskana ze sprzedaży rzeczy w chwili jej zwrotu, lecz najbardziej prawdopodobna cena, za jaką mógł sprzedać rzecz finansujący, gdyby z należytą starannością podjął czynności w celu jej sprzedaży. Korzyścią uzyskaną przez leasingodawcę jest bowiem cena, którą realnie mógł uzyskać ze sprzedaży rzeczy bez podejmowania szczególnych starań ale z zachowaniem należytej staranności wymaganej od profesjonalisty.

W konsekwencji konieczne w niniejszej sprawie było dokonanie oceny czy powód przy dokonywaniu poleasingowej sprzedaży ruchomości dochował należytej staranności. W tym zakresie Sąd Apelacyjny nie podzielił stanowiska powoda, który w odpowiedzi na zarzuty od nakazu zapłaty (k. 181) wnosząc o oddalenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego wskazał, że wartość przedmiotów leasingu w momencie ich sprzedaży nie ma znaczenia dla rozliczenia należności wynikających z umowy leasingu a istotna jest jedynie cena uzyskana w wyniku sprzedaży przedmiotów. Jak już zostało wyżej wyjaśnione powód ma rację, twierdząc, że korzyścią jest nie sama wartość przedmiotów leasingu ale korzyść uzyskana z ich zagospodarowania tj. sprzedaży, oddania w kolejny leasing itd. Nie można jednak przyjąć, że ustalenie wartości przedmiotów leasingu jest bez znaczenia. Porównanie bowiem wartości przedmiotu leasingu z uzyskaną ceną jest jednym z elementów, który pozwala na dokonanie oceny czy powód dochował należytej staranności. Powód winien bowiem dążyć do sprzedaży rzeczy za cenę możliwie zbliżoną do jej wartości rynkowej. Nie oznacza to oczywiście, że powód ma w tym zakresie dokonywać jakiś szczególnych czynności czy też szczególnych, ponadprzeciętnych starań. W istocie rzeczy sprowadza się to bowiem to odpowiedniego określenia pierwszej oferowanej ceny w ramach sprzedaży na platformie internetowej. Wskazanie ceny rażąco niższej od wartości przedmiotu leasingu z całą pewnością nie pozwoli na uzyskanie ceny do tej wartości chociażby zbliżonej. Trudno bowiem oczekiwać, że potencjalni nabywcy zaoferują cenę wyższą niż cena wywoławcza.

Z korespondencji mailowej, która znajduje się w aktach na k. 30 wynika, że przedstawiciele powoda byli poinformowani o wycenie dokonanej na zlecenie pozwanych. W mailu z dnia 22 lipca 2013r. ta wycena została bowiem oceniona jako „mało wiarygodna” – k. 30. W takiej sytuacji powód oparł się na zleconej przez siebie wycenie nie weryfikując wyceny sporządzonej przez pozwanych. Porównanie wycen obrazuje poniższa tabela.

Przedmiot	Wycena dokonana przez pozwanego	Wycena dokonana przez powoda	Wycena sądowego biegłego
-----------	---------------------------------	------------------------------	--------------------------

Laser kosmetyczny Z.	92.500zł – k. 87	31.300zł – k. 36	80.000zł – k. 258
Urządzenie do lipolizy laserowej	61.500zł – k. 87	26.000- k. 47	72.000zł – k. 258

Z powyższego porównania wynika, że wycena dokonana przez pozwanych była zbliżona do wyceny dokonanej przez biegłego sądowego, a wycena sporządzona przez powoda była znacznie zaniżona. W takiej sytuacji nie można uznać aby powód dochował należytej staranności przy sprzedaży. Przyjęcie odmiennego poglądu mogłoby prowadzić do sytuacji, w której powód mógłby oferować przedmiotu leasingu po rozwiązaniu umów leasingu za przysłowiową złotówkę, nie dbając przy tym zupełnie o interesy leasingobiorców.

Niezachowanie przez powoda należytej staranności przy sprzedaży przedmiotów leasingu wynika dodatkowo z przedłożonych przez powoda dokumentów w postaci raportów sprzedaży przedmiotów leasingu – k. 291. Sąd Apelacyjny, uwzględniając zarzut apelacji przeprowadził dowód z tych raportów niemniej nawet po przeprowadzeniu dowodu z w/w raportów nie można uznać, aby powód wykazał dochowanie należytej staranności w sprzedaży przedmiotów leasingu. Wręcz przeciwnie analiza załączonych przez powoda raportów w pełni potwierdza prezentowane w niniejszym postępowaniu stanowisko strony pozwanej. Sąd Apelacyjny zważył, że urządzenie Z. zostało sprzedane za cenę 23.700, a więc faktycznie za cenę niższą niż cena oszacowania dokonanego przez powoda (31.300zł) i znacznie niższą niż cena oszacowania ustalona przez biegłego sądowego (80.000zł). Niemniej jednak trudno z tego wyprowadzić wnioski, że nie można było uzyskać ceny wyższej. Skoro na portalu internetowym, na którym dokonywana jest sprzedaż jest ujawniana cena oszacowania stanowiąca pierwotnie oferowaną cenę sprzedaży to trudno zakładać, aby potencjalni nabywcy oferowali cenę wyższą albo znacznie wyższą niż cena oferowana przez sprzedawcę. Nie sposób przy tym wykluczyć, że gdyby pierwotnie cena oferowanego do sprzedaży urządzenia była ceną ustaloną na poziomie rynkowym (zgodnie z wyceną dokonaną przez biegłego sądowego) to ceny oferowane przez potencjalnych nabywców nie byłyby wyższe. W przypadku urządzenia do lipolizy laserowej cena sprzedaży (30.100zł) była wyższa niż cena oszacowania dokonana przez powoda oferowana pierwotnie jako cena sprzedaży (26.000zł). Tak więc, również w przypadku tego urządzenia nie można wykluczyć, że gdyby pierwotna oferowana przez powoda cena była ustalona na poziomie rynkowym (według wartości ustalonych przez biegłego sądowego) to ostateczna cena uzyskana ze sprzedaży byłaby wyższa. Trudno uznać, że powód dochował należytej staranności przy oferowaniu do sprzedaży przedmiotów leasingu skoro wbrew stanowisku pozwanych, które było poparte opinią rzeczoznawcy sporządzoną na zlecenie pozwanych wystawił przedmioty do sprzedaży po cenach zaniżonych i w ten sposób uzyskał środki niewspółmierne do wartości przedmiotów leasingu.

3) w odniesieniu do zarzutu naruszenia art. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r., prawo wekslowe:

Sąd uznał ten zarzut za niezasadny gdyż jak zostało wyżej wskazane w ocenie sadu powód nie dochował należytej staranności przy sprzedaży przedmiotów leasingu. Zgodnie z porozumieniami wekslowymi powód był uprawniony do uzupełnienia weksła przez wpisanie sumy wekslowej do wysokości pokrywającej całość roszczenia finansowego kupującego. Sąd ustalił, że roszczenie finansowe kupującego, z powodów wskazanych wyżej w treści uzasadnienia, jest niższe niż suma, na którą zostały wypełnione weksle.

Wobec powyższego, uznając apelację powoda za bezzasadną, Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. orzekł, jak w punkcie I.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. oraz (biorąc pod uwagę datę wniesienia apelacji) na podstawie § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2016 r. w sprawie opłat za czynności adwokatów (Dz. U. 2015 poz. 1800) zasądzając od powoda na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję – jak w punkcie II wyroku.